

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

21.12.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Разходите за труд се покачват с почти 6%

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/12/20/1973509_razhodite_za_trud_se_pokachvat_s_pochti_6/

Разходите за труд на работодателите са нараснали с 5.9% през третото тримесечие на годината спрямо същия период на предходната, показват данните на Националния статистически институт (НСИ). Най-висок е ръстът в сектор услуги - 11.2%. В сравнение с ЕС показателят разходи за труд в България расте сравнително по-бързо. За същия период средно за всички 27 страни номиналните разходи на работодателите за труд са се увеличили с 3.9%, показват данните на Евростат. Един от аргументите, с които икономистите обясняват нарастването на разходите за труд в условията на криза, е освобождаването на нискоквалифицирани кадри за сметка на тези с по-високо образование. Причината е, че фирмите се стремят да оптимизират своите разходи, но предпочетоха да запазят кадрите с по-голям опит, които обикновено получават и по-високи трудови възнаграждения.

Кога ръстът е проблем

Ако разходите за възнаграждения се увеличават с по-бързи темпове в сравнение с производителността на труд, икономиката губи конкурентоспособност. През третото тримесечие на годината производеният БВП за един час нараства с 2.4% спрямо юли-септември на 2012 г., което е над двойно по-малък ръст спрямо този на разходите за труд. Нарастването на производителността на труда обаче също се дължи отчасти на механичен ефект. Заради непрекъснатия спад на заетостта от началото на 2009 г. насам на практика по-малко хора произвеждат същия или дори повече БВП. Тази тенденция беше най-силно изразена през 2011 г. През второто тримесечие на миналата година производеният БВП за един час се е увеличил с рекордните 8.3% на годишна база по данни на националната статистика.

Секторът рекордьор

По-подробна разбивка по браншове показва най-голямо увеличение за поредно тримесечие при търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети. Там разходите за труд растат със 17.7%, а тези за възнаграждения - с 18.2 на сто. Това беше секторът рекордьор и през второто тримесечие, когато увеличението беше с 16.3%. В индустрията пък увеличението е значително по-скромно - с 2.5%. В строителството работодателите дори са заплащали с почти 1% по-малко за отработен час спрямо периода юли-септември 2011 г. През второто тримесечие спадът в този сектор беше по-сериозен - 2.1% на годишна база.

✓ Дефицитът в бюджета ще е под планирания

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/12/20/1973703_deficitut_v_bjudjeta_shte_e_pod_planiraniia/

Въпреки потъването в Европа и предстоящите избори България продължава да пази линия на финансова стабилност. Това показват и прогнозите за края на бюджетната 2012 г. Изпълнението на държавния план ще е по-добро от предварително заложеното, твърдят източници от Министерството на финансите - дефицитът ще е около 900 млн. лв., или 1.1% от БВП. Това е с 200 млн. лв. под планираното в началото на годината.

Причина за по-доброто представяне са събраните допълнителни приходи от ДДС от около 200 млн. лв. и задържането на разходите до планирания им размер от 29.8 млрд. лв. Ако прогнозата за края на годината се реализира, дупката в бюджета ще е с 40% по-малка спрямо миналогодишната, когато дефицитът на касова основа беше почти 1.6 млрд. лв., или 2.1% от БВП.

Положителна новина на фона на 2011 г. е, че недостигът в бюджета на Държавното обществено осигуряване (за пенсии, социални помощи и обезщетения държавата превежда най-големи суми, които събира през републиканските данъци) ще е 4.6 млрд. лв., което е по план и няма да се налагат извънредни доплащания.

Без предизборни подаръци

За сравнение, планираният за 2013 г. дефицит е по-голям (1.1 млрд. лв., или 1.3% от БВП) и може да се окаже, че държавата прекъсва процеса на фискална консолидация. Източници от Министерството на финансите коментираха, че до момента няма планове догодина да се ускорят държавните инвестиционни разходи така, че плащанията да се направят преди изборите.

Това според анализатори ще е по-скоро полезен ход, защото предизборното харчене може и да се отрази добре на икономиката в краткосрочен план, но ще остави следващото правителство пред дилемата или да актуализира бюджета, или да не предприема повече инвестиции от направените до средата на годината.

Все още не е ясно дали Европейската комисия ще възстанови преди 31 декември направените вече междинни плащания от правителството към изпълнителите на европроекти. До момента държавата е разплатила над 100 млн. евро със средства на българските данъкоплатци. От Министерството на финансите обаче са категорични, че Брюксел ще възстанови авансовите плащания, защото няма констатирани нарушения и на България не са наложени финансови корекции. Въпросът обаче е дали преводът ще се забави до януари, или ще пристигне преди края на годината.

В лошия сценарий, при забавяне на трансфера от ЕК, в края на 2012 г. фискалният резерв ще е около 5.9 млрд. лв., а

оптимистичният вариант е към 31 декември той да надхвърли 6.1 млрд. лв.

Добре и по критериите на Брюксел

Освен на касова основа изпълнението на бюджета се следи и на начислена - това е по европейската методология, която е на база договорените разходи. При нея трансферите от структурните фондове не се отчитат. Така бюджетният дефицит, измерен по критериите на Евростат, също се очертава да е около 1.1% от БВП.

Причината е, че просрочените държавни задължения, които се включват в сметката, са на най-ниското равнище от началото на кризата – около 286 млн. лв. по данни от септември, а за изминалите три месеца са разплатени стари дългове за десетки милиони. Според последните данни на финансовото министерство към края на септември правителството е имало просрочия от 111 млн. лв., а забавените плащания на общините са били за 175 млн. лв.

Вестник Класа

✓ Измамно спокойствие в еврозоната

http://www.klassa.bg/news/Read/article/219650_%D0%98%D0%B7%D0%BC%D0%B0%D0%BC%D0%BD%D0%BE+%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%B5+%D0%B2+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+

Свърхестественото спокойствие в еврозоната в края на годината не бива да вдъхва фалшива надежда на инвеститорите. Нещата изглеждат окуражаващо в този момент. Дори с разпродаването на италиански държавни облигации, провокирано за кратко от бившия премиер Силвио Берлускони миналата седмица, дълговите пазари в еврозоната остават сравнително стабилни, откакто президентът на ЕЦБ Марио Драги произнесе магическите думи за намеса през юли. Това вдъхва усещане, че опустошителната криза в Европа най-сетне отслабва. Италианският финансов министър Виторио Грили заяви миналата седмица, че най-лошото вече е отминало.

Едва ли е изненада, че чиновниците, които през последните три години се борят да избегнат финансов срив, са нетърпеливи да обявят победа. Милионите безработни младежи в Испания обаче нямат особен повод за празнуване. Как ще реагират уморените от спасяванията германски данъкоплатци, които наскоро извадиха още пари за гръцкото правителство, когато разберат, че никога няма да си върнат средствата? Европа избегна финансова експлозия като тази на Lehman Brothers, а обединението вече не изглежда пред разпад, но проблемите на континента остават дълбоки. Условното обещание на ЕЦБ за изкупуване на облигации изненадващо успешно премахна растящата заплаха от колапс на системата. Притеснението е, че политиките ще използват това като извинение да не бързат със структурните реформи, с които да подобрят конкурентоспособността на отделните държави и да направят еврозоната по-силно интегрирана фискално и политически. Истината е, че европейските правителства имат да изкачват връх Еверест.

Дневният им ред от мерки се изправя срещу дълбоко вкоренени интереси и националистически инстинкти. Въпреки умереното подобрене в германските бизнес нагласи общата икономическа картина в еврозоната разкрива последиците от отлагането на реформите. Последният индекс на Markit сред мениджърите по снабдяването бе на равнище 47,3 пункта, много под границата от 50, всяко показание над която означава разрастване на производствения сектор. По оценки на фирмата резултатът означава, че икономиката ще се свие с 0,5% през четвъртото тримесечие, третото поред на влошаване.

Обърнете внимание на мерната единица в сърцето на кризата – дълга. Въпреки значителното редуциране на държавните разходи, а може би и заради него, съотношението дълг/БВП се очаква да остане упорито високо в продължение на поколение. В доклад от вторник Европейската комисия (ЕК) заяви, че основната ѝ прогноза е за съвсем скромнен спад на дълга в еврозоната от 92,8% тази година на 88,6% през 2020 г. и 86,3% през 2030 г. След като бе 85,5% през 2010 г., подобно развитие ще означава, че индикаторът е прекарал две пълни десетилетия над прага от 60%, посочен в Маастрихтския договор. Дълг при подобни равнища ще представлява огромна спирачка за растежа. Необходимостта да бъде намален ще държи безработицата висока в продължителни периоди от време, което на свой ред ще породви политическа съпротива срещу програмата за икономии на Брюксел и ще изправи управляващите пред предизвикателство.

За щастие последните три години показаха, че и от двете страни на разделението кредитори-длъжници политическата воля за спасяване на единната валута е по-силна от тази за разпускането ѝ. Трайното решение обаче изисква официалното обединяване на дълговете, създаването на интегрирани политически институции като банковия съюз в еврозоната и структурни реформи, които да изравнят страните от периферията със силни държави като Германия. Тези промени са най-трудни в политическо отношение, а регионът е направил само няколко стъпки към прилагането им. Безработицата е недопустимо висока навсякъде, така че правителствата ще останат под вътрешен натиск да избегнат подобни реформи, а идеята за катарзисно напускане на еврозоната вероятно ще възникне като опция. Дори и най-нежеланият сценарий за разпадане непрестанно да бъде отлаган, ще има съмнения около оценката на еврото. Засега единната валута остава обвързана с чести промени в апетита за риск, което обяснява доброто ѝ представяне напоследък. Вярата на инвеститорите, че най-лошото е отминало, допринесе за покачване на еврото над \$1,30.

Историята обаче ни учи, че обменният курс в някакъв момент трябва да започне да отразява мрачните икономически реалности в региона. Всъщност еврозоната категорично се нуждае от по-слабо евро. Това е от малкото източници на надежда за стимулиране на конкурентоспособността. Трудно е да не си представим установяването на дългосрочна негативна тенденция при единната валута в някакъв момент.

По „Маркет уоч“